

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. II. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](#)

SS. Patres, vel etiam Scripturæ, in sensu proprio sumuntur, non magis probant unum, quam alterum, e. g. Scripturæ non minus dicunt, quod beatitudo sit gaudium, vel torrens voluntatis, quam, quod sit vita æterna.

54. Dices 1. Cur ergo ad beatitudinem formalē, essentialiter sumptam, non etiam spectat satietas formalis aliarum inferiorum potentiarum? Resp. beatitudinem essentialē non posse stare in alio, quam in possessione beatitudinis objectivæ: atqui satietas formalis inferiorum potentiarum non est possessio beatitudinis objectivæ, seu DEI; quia præter intellectum, & voluntatem, nulla potentia potest immediate attingere, vel possidere DEUM. Dein beatitudo, essentialiter sumpta, est eadem in Angelis, & hominibus, & tamen Angeli non habent alias inferiores potentias: pariter animæ separatae de facto in celo, ut definit Bened. XII. cit. n. 50. sunt verè beatæ, adeoque gaudent, non tantum partiali, sed tota beatitudine essentiali; ut nemo negat: atqui animæ ista in hoc statu non habent alias potentias, quam intellectum, & voluntatem: ergo.

55. Dices 2. Plures autores docent, & etiam nos ipsi diximus, essentiam DEI non debere involvere formaliter omnes perfectiones Divinas, sed sufficere, modò eas radicaliter, seu arguitivè inferat: ergo nec beatitudo formalis debet formaliter involvere omnem satietatem, modò radicaliter eam afferat. Resp. neg. cons. & paritatem. Prædicatum entis à se, quod in definitione DEI ponitur, est realiter identificatum cum omnibus perfectionibus Divinis, adeoque est eorum radix metaphysica, seu tantum formaliter distincta, in qua non quidem formaliter, sed tamen realiter, omnes per identitatem continentur. At visio est realiter distincta ab amore, & non tantum in sensu formalis, sed reali, est radix, & quidem physica ejusdem amoris. Sed neque hic queritur definitio beatitudinis formalis (qua tamen, qualiscunque assignetur, si non debet formaliter, & explicitè dicere satietatem utriusque potentiae, debet saltem eam dicere realiter, & implicitè) sed queritur tantum, quænam sint partes, physicæ constitutivæ, essentialis beatitudinis, quales, sicut respectu hominis sunt anima, corpus, & unio, ita respectu beatitudinis formalis est gemina satietas, nempe intellectus, & voluntatis.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones:

56. Ob. 1. pro illapsu Divinitatis. Beatitudo nostra non stat in aliquo creato: ergo in illo illapsu increato. Confirm. 1. psal. 35. v. 10. dicitur: *In lumine tuo videbimus lumen*: ergo per ipsum DEUM, seu in ipso DEO, aut increata visione, videbimus DEUM. prob. conseq. Lumen secunda vice positum significat DEUM: ergo etiam prima vice positum; alias sumeretur lumen & quicunque, modò pro DEO, modo pro creatura. Confirm. 2. Ad Rom. 6. v. 23. dicitur. *Gratid autem DEI vita eterna*: ergo nostra beatitudo,

qua est vita æterna, est gratia: atqui gratia est quidam illapsus Divinitatis: ergo. Confirm. 3. Si beatitudo staret in visione, vel amore creato, tunc posset aliquis esse bonus, et si non daretur DEUS: hoc est absurdum: ergo. prob. ma. potest dari, saltem supernaturaliter, visio rei non praesens: ergo etiam potest dari visio DEI non praesens, vel non existens: sed, qui hanc haberet, esset bonus: ergo.

57. Resp. dist. antec. Beatitudo objectiva non stat in aliquo creato. om. antec. beatitudo formalis neg. antec. & conseq. Ad 1. confir. neg. conseq. ad prob. neg. iterum conseq. Lumen prima vice positum significat lumen gloriae. Nec per hanc diversam acceptionem luminis committitur & quicunque mala; cum tantum fiat metaphoræ, qua neminem decipit; quia communissime sic ab authoribus intelligitur. Ad 2. confir. conceps. 1. enthymemate, dist. subsumpt. gratia est illapsus Divinitatis increatus. neg. subl. est illapsus creatus, vi cuius DEUS moraliter se insinuat animæ. conc. subl. & neg. conf. Ad 3. confirm. neg. ma. ad prob. om. antec. neg. conseq. Licet alterius rei non praesens possit supernaturaliter dari visio, non tamen potest dari visio DEI; quia nihil potest supernaturaliter dari sine DEO, nec iste dari, nisi praesens; quia necessario est immensus. Si queras, an, si per impossibile datur visio, & amor DEI, DEUS autem non existet, tamen homo bonus esset, respondet Vasquez, & Sangallensis affirmativè, & dicunt; ex uno impossibili sequi aliud. videri etiam potest Suarez in 1. 2. tr. 1. disp. 5. sec. 2. n. 7.

58. Ob. 2. Pro sola visione. S. Aug. cit. n. 48. ait, totam mercedem fore visionem: ergo non simul amor. Similiter aliqui alii Patres loquuntur tantum de visione, quando loquuntur de beatitudine. Resp. etiam S. August. cit. n. 49. ait, quod fructus DEI sit summa merces: & in aliis textibus ibidem citatis videtur sat clarè amorem ad essentiam beatitudinis requiri, & simul negare, sine hoc aliquem bonus esse. Ne ergo sibi contradicat, exponendum est cum Ulloa de DEO disp. 5. c. 2. n. 13. dicendo, quod non loquatur de visione tantum speculativa, & arida, sed de dulci, & beatificante, seu conjuncta cum amore: quod etiam insinuatur verbis à S. Dottore statim ibi subiunctis: *Lætitabit nos, quomodo videtur modò ab Angelis.*

59. Sicut enim, quando Scripturæ, aut Patres dicunt: *Omnis quippe caro corruperat viam suam*. Gen. 6. v. 12. vel: *Omnes animæ domini Jacob, quæ ingressæ sunt in Ægyptum*. Gen. 46. v. 27. vel quando dicunt; fidem justificare &c. non intelligent carnem, vel animam, aut fidem solam, sed illam conjunctam cum anima, & istam conjunctam cum carne, & fidem cum aliis virtutibus: ita etiam eadem Scripturæ, & Patres, quando loquuntur de visione, vel dilectione beatifica, intelligunt quamlibet ut conjunctam cum altera partiali beatitudine. Sic S. Thomas q. 22. de veritate, *qua est de voluntate*, a. 11. ad 11. ait, quod S. Gregorius per contemplationem non intelligat tantum intelligere, sed etiam diligere. Et hoc vel ideo probabilitus dicitur; quia hac ratione contradicunt inter SS. Patres vitatur. Accedit, ut observat idem Ulloa citato eodem capitulo. n. 14. quod SS. Patres non semper totam beatitudinem

titudinem explicit, sed partem unam præ alia exponant: sicut, quando agunt de Christo, quandoque tantum agunt de ejus corpore, quin propterea negare velint, eum etiam constitui ex anima.

60. Ob. 3. S. Thomas 1. 2. q. 3. a. 4. in corp. ait: *Quantum ad id, quod est essentialiter ipsa beatitudo, impossibile est, quod consistat in actu voluntatis: ergo.* Resp. Mens S. Doctoris non est clara: hoc loco quidem videtur excludere ab essentia beatitudinis amorem: sed pluribus aliis locis eundem amorem includit. Sic eadem 1. 2. q. 1. a. 2. in corp. ait: *Homo & alia rationales creature sequuntur ultimum finem cognoscendo, & amando DEUM.* Item q. 4. a. 8. ad 3. ait: *Perfectio charitatis est essentialis beatitudini, quantum ad dilectionem DEI.* Rursus 2. 2. q. 27. a. 6. ad 3. *Interior actus charitatis habet rationem finis; quia ultimum bonum hominis consistit in hoc, quod anima DEO inhæreat.* Iterum in 4. dist. 49. q. 5. a. 1. in corp. ait: *Premium essentialis hominis, quod est ejus beatitudo, consistit in perfecta coniunctione animæ ad DEUM, in quantum eo perficie fructus ut visio, & amato perfide.*

61. Plures textus Angelici suggesteret Gormaz, qui vult positivè probare, S. Doctorem amplexum esse nostram sententiam. Saltem, ne debeat dici, eum sibi contradicere, commode exponitur, dicendo, quod loco objecto tantum loquatur de beatitudine expressiva, non affectiva, prout eum exponit Gormaz: vel de beatitudine principaliter accepta, seu principali ejus parte, prout eum exponit Suarez; & videtur se ipsum exponere Angelicus: 3. contr. Gentil. c. 26. ubi fusè hæc disputans aliquoties dicit, beatitudinem *principaliter, & magis stare in actu intellectus, quam voluntatis.*

62. Ob. 4. Beatitudo objectiva est una, & simplex: ergo etiam beatitudo formalis: ergo hæc est sola visio: Confirm. Beatitudo formalis est operatio perfectissima: atqui hæc est sola visio: ergo. Resp. neg. primam conseq. Beatitudo objectiva, saltē primaria, etenim est una, & simplex, quatenus est DEUS: at possessio DEI, quæ est beatitudo formalis, ut sit perfectè satiativa, debet esse duplex. Ad confir. dist. ma. est operatio perfectissima unius tantum potentia. neg. ma. utriusque. conced. ma. & dist. sic mi. neg. conseq.

63. An autem visio sit operatio absolute perfectissima, etiam perfectior amore, dubium est. Affirmant Thomistæ, negant Scotistæ; nec rem est facile definire; cum videantur se habere per modum excedentis, & excessi. Visio est radix amoris, & simul similitudo objecti: item per hanc videtur DEUS magis glorificari; nam gloria est clara cum laude notitia. Econtra amor est quasi finis visionis, quæ ad eum ordinatur: & sicut actus charitatis in via est perfectior actu fidei, ita etiam in patria videtur esse perfectior visione; cum etiam ordo Seraphinorum sit superior ordine Cherubinorum; cum tamen illi ab intensione amoris, isti à scientiæ perfectione, nomen acceperint. Ulterius ipsa voluntas, utpote potentia libera, videtur esse perfectior intellectu necessitato, consequenter & actus illius: alii tamen putant, intellectum, utpo-

te perspicacem, esse perfectiorem voluntate ca-
ca. Relinquamus questionem totam sub dubio.

64. Ob. 5. Illud est beatitudo formalis adæquata, quod primò distinguit beatum à non beato, & est radix aliorum, quæ ad beatitudinem pertinent: sed istud est visio beatifica: ergo. Resp. dist. 2. partem ma. & est radix aliorum, quæ ad beatitudinem pertinent tanquam proprietates. conc. ma. quæ pertinent tanquam comparates. neg. ma. & dist. sic mi. neg. conseq. Potest una pars esse radix, vel causa alterius comparatis, ut est innegabile in pluribus totis, e.g. in igne calido, in aqua frigida, in intellectu cognoscente: item in compositis irrationalibus, ubi semper materia est causa formæ, & quamvis non sit radix determinatè exigens, est saltē exigens indeterminat formam, cuius est compars in toto composito. Quod autem amor sit compars visionis, ad constituendam adæquatam beatitudinem, vide-
mur jam probabilius ostendisse.

Cæterum etiam prima pars antec. mem-
negatur; nam non est verum, quod efficiat
adæquata rei sit in eo, quod rem distinguit ab
omni alia, & est radix aliorum; nam semper
distinguit primò rem ab omni alia, ell-
que radix omnium proprietatum: & quamvis
non sit productiva materie, saltē est exigens
ejusdem: quæ tamen materia est etiam inadæ-
quata essentia hominis, quamvis non distinguat
eum ab omni alio, neque sit radix operationum,
aut proprietatum omnium hominis.

65. Ob. 6. In signo visionis jam datur beatitudo, & nondum datur amor: ergo iste non est pars beatitudinis, prob. 1. p. antec. repugnat, ut non sit beatus, qui videt DEUM: ergo. Confirm. Actus voluntatis non est primum voli-
tum: ergo non constituit beatitudinem formalis. Resp. dist. 1. partem antec. In signo vi-
sionis jam datur beatitudo inadæquata con-
adæquata. subdist. datur jam formaliter, neg.
datur radicaliter tantum. conc. antec. & neg.
conseq. ad prob. retrorq. arg. etiam posito lu-
mine gloriae, vel tantum decreto DEI, repugnat,
ut quis non sit beatus, quin aliquis per illa sit
formaliter jam beatus. In forma dist. antec. re-
pugnat, ut talis non sit beatus per visionem for-
maliter adæquate. neg. antec. radicaliter tantum.
conc. antec. & neg. conseq. Ad confirm. re-
trorq. arg. Eodem modo visio non est primum
visum, aut cognitum, vel, ut loquitur S. Thomas
1. 2. q. 1. a. 1. ad 2. primum visibile. In forma
om. antec. neg. conseq. Per primum volitum
intelligitur primum appetibile, vel primariò am-
atum, & hoc non est beatitudo formalis, sed ob-
jectiva. Si quis autem per primum volitum
tantum vellet intelligere primò à voluntate elic-
itum, tunc actus voluntatis est primum voli-
tum: sed hæc expositio primi voliti non habe-
ret sufficientem autoritatem.

66. Ob. 7. DEUS est beatus per solam vi-
sionem sui ipsius: ergo etiam creature sunt bea-
tae per visionem DEI. Confirm. Sola visio est
similitudo cum DEO: sed in hac similitudine
stat beatitudo ex illo 1. Joan. 3. v. 2. Similes ei-
merimus, quoniam videbimus eum, sicuti est: ergo.
Resp. neg. antec. Imò, cum visio DEI sit realiter,
& virtualiter identificata cum amore necessario
DEI,

DEI, ut suppono ex tract. de DEO, est impossibile, ut visio, realiter sumpta, sit beatitudo DEI, & non etiam amor realiter, & virtualiter identificatus. Ad confir. dist. mi. in similitudine stat beatitudo adæquata, neg. mi. inadæquata. conc. mi. & neg. conseq. Plus ex citato textu non eruitur: & si dubius foret, deberet exponi ita, ut alii non contradiceret.

67. Ob. 8. Sola visio est possesso DEI: ergo sola est beatitudo formalis. prob. antec. solus intellectus trahit ad se objectum, & illud possidet: voluntas autem potius trahitur, & possidetur ab objecto: ergo. Confirm. Pulchritudo Divina possidetur per solam visionem: ergo hæc est sola beatitudo. prob. antec. pulchra spectacula solo visu possidentur: ergo etiam pulchritudo DEI. Resp. neg. antec. quia prater possessionem expressivam, datur etiam affectiva. ad prob. modi illi loquendi sunt metaphoræ; non enim revera physica intellectus trahit, aut trahitur voluntas: sed ille dicitur trahere, quatenus producens in se imaginem objecti, habet aliquo modo in hac imagine objectum intra se representativum: voluntas autem non habet intra se representativum objectum; quia non producit ejus imaginem, sed amorem, qui est quasi pondus inclinans ad objectum: & sub hac tantum ratione voluntas trahitur ad objectum.

68. Istud tamen non impedit, quo minus voluntas etiam objectum possideat intentionaliter, & modo vitali: quæ sola possessio hic intelligitur, & respectu DEI dari potest: certè etiam, qui trahitur ab avibus in sylvam, ad eas capiendas, postquam ipsas cepit, utique possideret. In forma dist. antec. in sensu metaphorico. conc. in physico neg. antec. & conseq. Imò, cum amor sit unio amantis cum amato, est forte affectio objecti firmior, quam cognitionis; sèpè enim fugimus objectum cognitionis. Ad confir. neg. antec. etiam appetitus, & complacentia, possidentur pulchra spectacula; alias homo ea non magis possideret, quam brutum. Dein pulchritudo Divina à creatura rationali non tantum possidetur ut vera, sed etiam ut bona, adeoque tam à voluntate, quam à intellectu.

69. Dices ex Arriaga tom. 2. disp. 49. sec. 4. num. 27. & sec. 6. num. 22. & 33. Fruition, vel delectatio de DEO, stat primò in ipsa perceptione objecti, adeoque etiam in visione: ergo ista est possessio fructuiva, adeoque beatitudo. prob. antec. ipsa auditio musicæ, ipsa visio coloris, ipsa perceptio rei molis, vel suaviter odorata, est ejus fructus, vel delectatio sensibilis: ergo ipsa perceptio apprehensiva, vel cognoscitiva est fructus. Confirm. Si ipsa visio est fructus, tunc prob nobis nil probant Patres, constituentes beatitudinem in fructione, ut patet: sed visio est fructus: ergo. Resp. neg. antec. quod est contra S. Augustinum l. 1. de doctrina Christiana c. 4. ubi ait: *Prius enim est amore alicui rei inherere propter seipsum* &c. ad prob. vel etiam in potentius sensitivis dantur duas perceptiones, quarum una objectum sensibile suo actu sensibili cognoscit, altera suo actu de eo delectatur, vel non: si primum. neg. antec. si secundum. neg. conseq. quia non est paritas cum potentius rationalibus, quæ uno actu percipiunt, altero fruuntur: & non fruuntur iis, quæ vel maximè percepuntur

per cognitionem, nisi eadem etiam ament.

70. Videtur sane, nullo modo posse dici is frui objecto, qui illud perfectissimè quidem cognoscit, sed simul odit, & horret. Quodsi quis etiam tantum præcisivè se habeat, & nec amet, nec odio habeat, tam parùm fruetur objecto, quam parùm bos, aspiciens pulchram picturam, nec gratam, nec ingratis sibi. Ubi etiam adverto, quod, si potentia sensitiva tantum unum actum eliciat, qui simul sit perceptio, simul fructus sensibilis, tamen non quilibet perceptio sit fructus (nam utique potest quis vel maximè percipere odorem, aut saporem ingratum, quin fruatur) quare, ut sit fructus, debet esse certa species perceptionis, scilicet simul blandè afficiens potentiam. Quod autem, facta suppositione identitatis inter perceptionem, & delectationem sensitibilem, sit in potentius sensitivis per unum actum, sit in rationalibus per duos; nam in his ex S. August. & aliis, fructus, vel delectatio propriæ dicta, non sit in sola cognitione objecti, sed saltem etiam in amore. Cæterum mihi probabilius videtur, etiam in bratis dari duos actus, quorum unus sit cognitio materialis rei, alter appetitus, vel gaudium materialiter tale, de re, & quod unus se habeat pro priori ad alterum; quia bruta videntur prius cognoscere, dein primum appetere, vel fugere objectum.

71. Ob. 9. Actus voluntatis, affectivæ tendens in objectum, vel est desiderium boni, vel est gaudium de illo: neutrum est possessio: ergo. prob. min. desiderium est de bono absente, sive de nondum possesso, seu nondum habita possessione: gaudium est delectatio de bono jam possesso: adeoque supponit possessionem: ergo. Resp. neg. mi. ad prob. dist. 2. p. ant. gaudium concupiscentia est delectatio de bono jam possesso. conc. antec. gaudium amicitiae. neg. antec. & conseq. Gaudium concupiscentia est, quo gaudeo de re, ut bona mihi: & hoc supponit rem possessam. Gaudium amicitiae est, quo gaudeo de re, non ut bona mihi, sed ut bona amico: unde supponit quidem rem possessam ab amico, at non à me, sed est formalis possessio mea; quia per actum amicitiae bonum amici fit etiam bonum amantis, juxta proverbium: *Amicorum omnia sunt communia*. Hic actus, ut docent Suarez in l. 2. tr. 1. disp. 7. sec. 1. n. 5. & Ulloa de DEO disp. 5. c. 1. n. 3. & seq. probabiliter non est alias actus, quam actus charitatis erga DEUM præsentem; quia nulla est necessitas distinguendi istos actus: & hoc est gaudium Sanctorum de eo, quod DEUS sit sibi ipso bonus.

72. Ob. 10. Actus charitatis viæ, & actus charitatis patriæ sunt ejusdem rationis: sed actus charitatis viæ non est possessio DEI: ergo neque actus charitatis, seu gaudium patriæ. Inprimis retorq. arg. Actus charitatis viæ non est proprietas beatitudinis: ergo neque actus charitatis patriæ. Dein responderet Ulloa disp. 5. de DEO c. 11. n. 5. & n. 8. neg. ma. quia actus charitatis patriæ essentialiter præsupponit visionem beatificam; unde specie differt ab actu charitatis viæ, non ratione objecti materialis, aut formalis, sed ratione alterius essentialiter prærequisiti, ipsius scilicet visionis intuitivæ DEI. Responderi etiam potest dist. ma. ita tamen, ut actus patriæ sit longè perfectior, & intensior. conc. ma.

ma. secus neg. ma. & conc. mi. neg. conseq.
Nam potest facile dici, non quemlibet actum amoris esse jam possessionem DEI, sed debere esse valde perfectum, & simul debere præsupponi visionem; sive enim eadem res tribuit aliquam denominationem, si accedit, vèl præsupponatur aliud, quam denominationem alias non tribueret.

73. Ob. 11. Beatus ratione solius visionis potest percipere omne commodum ex DEO: ergo ipsa est tota beatitudo. Confirm. Pœna damni est privatio solius visionis beatifici: ergo hæc est adæquata beatitudo. Resp. dist. antec. Beatus ratione solius visionis potest percipere formaliter, & quidem per ipsam visionem, omne commodum. neg. antec. potest percipere argutivè, vel radicaliter ratione visionis, formaliter autem ratione complexi ex visione, & amore. conc. ant. & neg. conseq. Ad confirm. neg. antec. Pœna damni etiam est privatio amoris beatifici: & hæc quoque cruciat. Ubi nota, etiam solam visionem non reddere felicem eum, qui videt bona alterius, nisi etiam ea illi amet; alias enim porius irritabitur, vel invidebit, præfertim inimico: unde debent bona visa esse amici, vel amati: consequenter visio, & amor, simul jungi.

74. Ob. 12. à Scotistis pro solo amore. Actus voluntatis est operatio perfectissima: ergo hic solus est beatitudo formalis. Confirm. 1. Beatitudo est solus ille actus, qui appetitur propter se: atqui solus amor est talis actus: ergo. Confirm. 2. Solus actus voluntatis est possitio boni: ergo solus est beatitudo. Resp. om. antec. neg. conseq. videantur dicta in simili n. 62. Ad 1. confir. dist. ma. beatitudo est solus ille actus, qui tantum appetitur propter se. neg. ma. est etiam actus, qui quidem appetitur propter se, sed tamen etiam propter aliud. conc. ma. & dist. sic min. neg. conf. Visio, tanquam bonum ingens in se, est appetibilis propter se: quia autem illuminat ad amorem, est etiam appetibilis propter amorem: & sic appetitur propter se, & propter amorem. Non est autem de ratione beatitudinis formalis, præfertim inadæquata, ut non possit ordinari ad aliud; quia una pars beatitudinis formalis potest ordinari aliquo modo ad alteram; hoc enim non impedit, quo minus cum altera constituat unam beatitudinem totalem: non tamen est necessarium, ut omnis actus constitutus beatitudinem, appetatur quoque propter aliud; nam amor appetitur tantum propter se. Ad 2. confirm. neg. antec. vide n. 67.

75. Ob. 13. Beatitudo formalis est, qua habita quiescit creatura rationalis, & qua non habita non quiescit: ita se habet amor beatificus: ergo. Confir. Ad illam potentiam spectat actus quietativus, ad quem spectat desiderium: hoc spectat ad voluntatem: ergo. Resp. dist. ma. est beatitudo formalis inadæquata. conc. ma. est adæquata. subdist. si creatura rationalis quiescat præcisè propter illam habitam. conc. si non quiescat præcisè propter illam habitam, sed etiam propter aliud præsuppositum, neg. ma. & dist. sic min. neg. conseq. Quiescit creatura rationalis fruens amore, non præcisè; quia habet amorem, sed etiam; quia habet visionem, sine qua præsupposita non datur amor: adeoque non

formaliter quiescit propter solum amorem, sed ad summum arguitivè, quatenus ex amore inferatur visio. Ad confirm. dist. ma. ad illam potentiam spectat actus quietativus, ad quam spectat desiderium, seu tantum appetitus elicitus, neg. ma. ad quam spectat appetitus sicutem innatus. conc. ma. & dist. sic min. neg. conseq. Intellectus habet saltem appetitum innatum, seu inclinationem ad visionem, quæ etiam debet satiari.

76. Dices. Inanimata etiam habent appetitum innatum, & non habent intellectum: quiescent etiam, si satietur eorum appetitus: ergo quies non spectat ad intellectum. Resp. retrorq. arg. Inanimata neque habent voluntatem: ergo etiam ad hanc non spectat quies. In forma dist. conseq. non spectat ad intellectum quies rerum inanimatarum. conc. conseq. quies potentia rationalis, neg. conseq. Scilicet non debet satiari potentia, qua non adest in subiecto: at debet satiari illa, quæ adest: neque negari potest, quod intellectus habeat appetitum innatum; nam hunc habet omnis potentia, imò omne ens, ad suum bonum, vel finem.

77. Ob. 14. Beatitudo objectiva est bonum satiavitum rationalis desiderii: sed tale bonum refertur ad solam voluntatem: ergo solus actus voluntatis est beatitudo formalis. Confirm. 1. Potest quis cum perfecta divitiarum cognitione esse inops, & miser: ergo cognitio non beatificat. Confirm. 2. Sola voluntas meretur beatitudinem: ergo etiam sola percipit. Resp. neg. min. quia rationale desiderium etiam datur ad visionem, quæ refertur, seu spectat ad intellectum. Dein bonum beatificum deber est quoque verum, & non tantum apparet: atqui verum referitur ad intellectum. Ad 1. confirm. retrorq. arg. Etiam cum amore divitiarum, imò cum possitio physica eaurum, potest quis esse miser ex n. 30. scilicet non cujuslibet, sed tantum optimi boni visio, seu etiam possitio tantum intentionalis, potest reddere, inadæquate saltem, beatum. Ad 2. confirm. dist. ant. sola voluntas, id est, soli actus liberi, qui voluntatem formaliter tantum dominant, merentur beatitudinem. conc. ant. sola voluntas, ita, ut intellectus neque in sensu reali mereatur, neg. ant. & conc. intellectus enim & voluntas sunt realiter idem: nec magis ista, quam ille in sensu reali mereatur: sicut etiam visio, quæ est præmium, est actus non tantum intellectus, sed etiam voluntatis realiter acceptus: & pariter etiam amor, qui etiam est præmium, est actus non tantum voluntatis, sed etiam intellectus realiter accepti.

78. Ob. 15. Nihil est malum per cognitionem: ergo neque bonum: prob. antec. malum culpæ stat in actu voluntatis: ergo. Confirm. 1. DEUS melius, quam quilibet creatura, cognoscit peccatum, quin hoc ei sit malum: ergo nihil est malum per cognitionem. Confirm. 2. Anima tantum patitur in potentia, per quam trahitur ad malum: hæc autem est voluntas: ergo tantum patitur in voluntate. Resp. neg. antec. Non quidem cognitione quævis malum est mala formaliter: attamen illa est formaliter mala, qua cognoscimus, malum nos attingere: sicut juxta adversarios non quidem omnis, sed tamen cognitione ista est radicaliter mala, saltem eatenus,

eatenus, quatenus applicat objectum, ut possit causare dolorem. ad prob. om. antec. neg. conseq. potest enim cognitio esse malum physicum. Ad 1. confirm. neg. conseq. quia cognitio non ostendit DEO, quod peccatum sit ipsi causans dolorem &c. sic etiam debent respondere adversarii, quando queritur, cur cognitio non sit DEO radicaliter mala. Ad 2. confit. neg. ant. quod non probatur. Quid intelligatur per illud trahi, explicatum est n. 67.

79. Ob. 16. ex Ripalda. Posset dici, visionem seorsim, & amorem seorsim, esse beatitudinem adaequatam: ergo gratis litigatur. prob. antec. beatitudo adaequata non debet satiare omnes potentias, sed sufficit, ut satis faciat unam: ergo, quia visio satis faciat intellectum, & amor voluntatem, potest qualibet seorsim dici beatitudo adaequata. antec. prob. si beatitudo adaequata deberet satiare omnes potentias, requirentur praeter visionem, & amorem, plura alia ad satisfaciendas potentias ab intellectu, & voluntate distinctas: sed nihil aliud requiritur ad beatitudinem adaequatam: ergo ista non debet satiare omnes potentias. Confirm. DEUS habet tantum unam simplicem rationem beatificandi, scilicet Deitatem: ergo connotat tantum unum actum unius potentiae: ergo, sive detur visio, sive amor, jam datur beatitudo formalis adaequata. Resp. neg. antec. ad prob. dist. antec. beatitudo non debet satiare proflus omnes potentias. conc. antec. non omnes potentias rationales. neg. antec. & conseq. ad prob. dist. ma. si beatitudo deberet satiare omnes omnino potentias, conc. ma. si tantum rationales. neg. ma. & conc. min. dist. cons. non debet satiare omnes omnino potentias. conc. cons. non debet satiare rationales. neg. cons. vide n. 54. Ad confirm. dist. antec. DEUS habet tantum unam rationem beatificandi realiter, conc. antec. tantum unam formaliter, seu, quae poscit tantum sub una ratione formaliter attingi. neg. antec. & conseq. utramque.

ARTICULUS III.

An perpetuitas beatitudinis, & certitudo de ipsa, sit de essentia beatitudinis formalis.

80. **D**ico 1. Beatitudo, quae defacto datur, est eterna. ita tradunt omnes cum Magistro l. 4. dist. 49. & D. Thoma l. 2. q. 5. a. 4. in corp. modo est de fide; nam Matth. 25. v. 46. habetur: *Ibunt hi in supplicium eternum, justi autem in vitam eternam.* Et quamvis vox eternum aliquando in Scripturis significet tantum longissimum tempus, tamen hoc loco omnes Patres, & Ecclesia, eternitatem simpliciter dictam intelligunt. Unde, si data fuit aliqua visio intuitiva DEI, quae non fuit perpetua, vel quoad se, vel quoad speciem suam, hoc est, ut saltet, transeunte una visione, alia similis successerit, non fuit vera beatitudo.

81. Talem aliqui volunt habuisse Moysen, & S. Paulum, aut etiam S. Benedictum. Sed fors Ulloa disp. 5. de DEO c. 3. n. 23. cum aliis R.P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

rectius negat; cum eidem Moysi dixerit DEUS. Exod. 33. v. 20. Non poteris videre faciem meam; non enim videbit me homo, & vivet, &c. Joan. 4. v. 12. dicitur: *DEUM nemo vidit unquam;* unde potest dici cum eodem Ulloa loc. modo cit. illos Sanctos habuisse tantum specialissimam aliquam contemplationem DEI, quae phrasi Scripturar, & etiam in modo loquendi communiter usitato, dicitur visio.

82. Dico 2. Beati vident certissima cognitione hanc perpetuitatem. ita omnes. Sic S. Aug. l. 11. de civit. c. 32. ait: *Angelos sandos in sublimibus caeli sedibus, non quidem DEO coeternos, sed tamen de sua sempiterna, & vera felicitate securos, & certos esse, nemo ambigat.* S. Cyprian. l. de mortal. sub finem. sic ait: *Magnus illic nos charorum numerus expectat, parentum, fratribus, filiorum, frequens nos, & copiosa turba, desiderat, jam de sua immortalitate secura, & adhuc de nostra salute sollicita.* S. Bernard. serm. 2. de S. Virgine ait: *Sedet veteranus miles, debita jam suavitate, & securitate quietus: securus quidem sui, sed nostri sollicitus.*

83. Dico 3. Perpetuitas est de essentia beatitudinis formalis. Ita Suarez, Valquez, Oviedo, Izquierdo disp. 21. n. 46. & hoc teste longe communior. Ut autem rite intelligamus, non dicimus, quod perpetuitas, tota actu existens, sit de essentia beatitudinis formalis; haec enim, cum tota actu nunquam existere possit, si requireatur, nunquam aliquis esset simpliciter, & absolute beatus, ut observat Ulloa disp. 5. de DEO c. 3. n. 23. Requiritur ergo perpetuitas, partim existens, partim semper futura, & nunquam cessatura. Prob. jam conclusio ex S. Aug. l. 13. de Trinit. c. 8. ubi fusè hoc probat, & tandem concludit: *Nullo modo igitur esse poterit vita veraciter beata, nisi fuerit sempiterna:* ergo ipsa, sive essentia ipsi identificata, debet esse aeterna, & non tantum aliquid distinctum. Idem probat hic S. Doctor l. 11. de civit. DEI c. 11. Conscient Patres alii, & accedit S. Thomas l. p. q. 64. a. 2. in corp. *Stabilitas sempiterna est de ratione vere beatitudinis:* quod etiam tradit aliis variis locis.

84. Ratio autem est. Beatitudo, praesertim supernaturalis, atque perfecta, ex S. Aug. loc. cit. & S. Thoma variis locis, maximè l. 2. q. 5. a. 4. debet plene satiare appetitum rationale, & tollere omnem anxietatem, atque dolorem: at qui, si non esset perpetua, ista non faceret: ergo. prob. min. appetitus rationalis vel maximè desiderat bono maximo semper frui, & nunquam eo privari: & si eo deberet carere, utique redderetur tristis, anxius, & vel maximè inquietus: ergo, si beatitudo non esset perpetua, non tolleret, sed potius causaret dolorem, & anxietatem. antec. est SS. Patrum, & per se vindetur innegabile. cons. est clara.

85. Confirm. ex S. Aug. l. 11. de civit. c. 11. & clarius adhuc l. 12. de civit. c. 12. & S. Thoma loc. modo cit. Si beatitudo esset defectibilis, vel creatura rationalis id sciret: vel nesciret, & simul erronee putaret, eam non defeneret, vel dubitaret: nihil horum stat cum beatitudine: ergo. prob. min. Si id sciret, absque dubio foret anxia, solicita, & tristis, ob tantum bonum perden-